

Teatar apsurd (antidrama)

**Samuel Beckett
Eugene Ionesco**

Antidrama

- ▶ **kazalište apsurda** – negiranje smisla
  - nova dramaturška načela
  - razaranje dramske strukture
- ▶ nema radnje ni karakterizacije likova:
  - destrukcija tradicionalne fabule
  - bez psihološke i sociološke motivacije
  - raspad komunikacije – govor je smiješan
- ▶ stil: ironija i paradoks, karikatura, crni humor
- ▶ tema drame je ništa – metafizička praznina
  - **besmisao i apsurd**

Samuel Beckett (1906–1989)

- ▶ dramatičar i romanopisac irskog podrijetla
- ▶ prijatelj i osobni tajnik **Jamesa Joycea**
- ▶ piše na **francuskom** jeziku
- ▶ 1969. dobiva **Nobelovu nagradu**
- ▶ intrigantan opus
- ▶ Romani: MURPHY, trilogija:
MOLLOY, MALONE UMIRE, BEZIMENI
- ▶ Drame: SVRŠETAK IGRE,
O, DIVNI DANI,
U OČEKIVANJU GODOTA

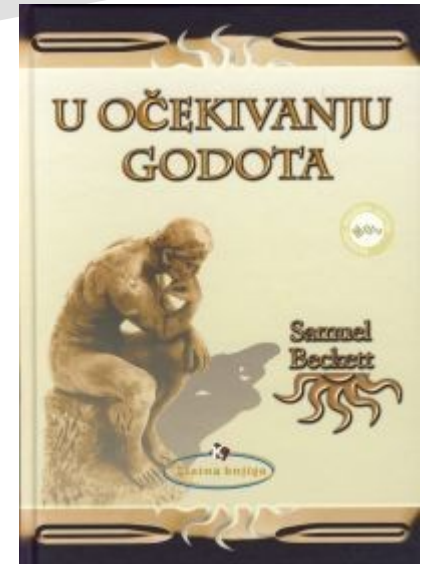

Beckettov „*teatar šutnje*”

- ▶ negiranje drame s radnjom – statične drame
  - niz scena koje se ponavljaju s varijantama
  - tragovi nadrealizma, **Joycea** i **Kafke**
- ▶ radnja – isprazni kratki dijalozi > **besmisao**
- ▶ pesimistična vizija svijeta – tjeskoba, apsurd
- ▶ tematika – ljudska egzistencija > **otuđenost**
  - fiziološko i duhovno vegetiranje (mora)
- ▶ dramske osobe – groteskne marionete (bez identiteta – beskućnici, klaunovi)
  - reduciran govor – parodija jezika

„*U očekivanju Godota*” (1952.)

- ▶ tragikomedija u dva čina (zaustavljeno vrijeme)
- ▶ dramske osobe u parovima:
Vladimir i Estragon (skitnice), **Pozzo i Lucky**
- ▶ radnja – egzistencijalni apsurd i besmisao
– nelogični trivijalni dijalozi (parodija)
- ▶ raspad leksika –
automatizam govora bez sadržaja
- ▶ stil: groteska, ironija i slojevita
simbolika – biblijski motivi:
Krist, pijesak, drvo života

Eugene Ionesco (1909 – 1994)

- ▶ francuski dramatičar rumunjskoga podrijetla
- ▶ član *Académie française*
- ▶ Antikomadi:
ČELAVA PJEVAČICA ili Engleski bez muke
INSTRUKCIJA (Lekcija), STOLICE
JACQUES ili Pokornost
NEPLAĆENI UBOJICA, NOSOROG
IMPROVIZACIJA, KRALJ UMIRE
- ▶ poezija, romani, eseji, libreta
avangardni stil

Ionescovo „*kazalište nasilja*”

- ▶ protivnik društvenih i kazališnih konvencija
- ▶ **vizualno i auditivno kazalište** – cirkus
- ▶ uzori: Moliere, Dante, Shakespeare, Kafka
- ▶ tema – besmislenost građanskog života
(kritika društvenih odnosa) – crni humor
- ▶ apsurdne scene i nelogične situacije
– **parodija i farsa** svakodnevnog života
- ▶ govor – konvencionalne fraze i klišeji
- ▶ dramske osobe – karikirane marionete
(destrukcija osobe)

„Čelava pjevačica” (1948.)

- ▶ kamen–temeljac Ionescova antiteatra (ismijavanje kazališta)
- ▶ najizvođenija predstava u Francuskoj danas
- ▶ prvi naslov „**Sat engleskog**“ (metoda *Assimil* – „engleski bez muke”)
- ▶ satira malograđanskoga mentaliteta
- ▶ dramske osobe bez karaktera – tipovi
- ▶ tema – nemogućnost komunikacije
  - tragedija jezika – čisti apsurd, destrukcija
  - govor – klišeizirane rečenice > besmisao

Dijalozi

- ▶ nepovezan govor – **klišej** (jezični stereotipi)
  - izgovaraju se automatizirane opće istine
- ▶ razgovor likova engleske vježbenice
  - ponavljanje i variranje besmislenih dijaloga
- ▶ verbalni delirij bez psihološke podloge
  - riječi odvojene od stvarnog konteksta (primjedbe, uzrečice, uvrede, uzvici)

VATROGASNI KAPETAN (*Pođe prema vratima, pa stane*): Usput rečeno, što je s ćelavom pjevačicom? (*Svi zašute u neprilici.*)

GĐA SMITH: Još uvijek se češlja na isti način.

„*Stolice*” (1951.)

- ▶ remek–djelo europskoga avangardnog teatra
– kritika društvenih odnosa
- ▶ tema – tjeskoba i strah modernog čovjeka
– promašenost egzistencije
- ▶ tema su stolice – tema je ništa > **besmisao**
– odsutnost, praznina, usamljenost – irealnost
- ▶ tragična farsa – elementi groteske i ironije
– grub i vulgaran humor (nesporazum)
- ▶ **karikirani likovi** – mehanički, lutkarski
(bizarni i apsurdni – *Charlie Chaplin*)

Problem jezika

- ▶ nemogućnost komunikacije – besmisleno ponavljanje automatiziranih pokreta
- ▶ potiskivanje glavnih likova zamišljenima
- ▶ govor – niz konvencionalnih fraza i klišeja (nepovezani iskazi i općenite fraze)
  - zvučni privid lišen smisla
  - zanemaren logički dijalog
- ▶ odsutnost istinske ljudske komunikacije
- ▶ vizualizacija scenske radnje – prazne stolice
- ▶ završetak – ‘tehnika šoka’

Literatura i izvori

- ▶ *Detoni–Dujmić, Dunja* (glavna urednica): **Leksikon stranih pisaca**, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- ▶ *Solar, Milivoj*: **Književni leksikon** (Pisci, djela, pojmovi), Matica hrvatska, Zagreb, 2007.:
- ▶ *Šoljan, Antun* (urednik): **100 najvećih djela svjetske književnosti**, Stvarnost, Zagreb, 1962.

- ▶ http://hr.wikipedia.org/wiki/Samuel_Beckett
- ▶ http://hr.wikipedia.org/wiki/U_o%C4%8Dekivanju_Godota
- ▶ http://hr.wikipedia.org/wiki/Eug%C3%A8ne_Ionesco
- ▶ http://vijestigorila.jutarnji.hr/gorilopedija/lifestyle/knjizevnost/eugene_ionesco_stolice
- ▶ http://hr.wikipedia.org/wiki/%C4%86elava_pjeva%C4%8Dica